

З моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях єдина державна система цивільного захисту переводиться у режим функціонування в умовах особливого періоду в повному обсязі або у межах відповідних регіонів.

Підготовка єдиної державної системи цивільного захисту до виконання завдань цивільного захисту в умовах особливого періоду здійснюється завчасно у мирний час.

Переведення єдиної державної системи цивільного захисту у режим функціонування в умовах особливого періоду здійснюється відповідно до актів Президента України, Кабінету Міністрів України, планів цивільного захисту на особливий період.

Виконання завдань цивільного захисту під час функціонування єдиної державної системи цивільного захисту в умовах особливого періоду здійснюється у взаємодії з відповідним військовим командуванням.

Список використаних джерел:

1. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року № 5403-VI. станом на 17.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>.
2. Положення про єдину державну систему цивільного захисту: Постанова Каб. Міністрів України від 09.01.2014 р. № 11: станом на 17.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п#n10>.

НЕБЕЗПЕКИ ЛЮДСЬКОГО ЖИТЛА

*Дядюн Л. М.
м. Полтава*

Найбільша цінність суспільства – людина, її життя, здоров'я. Проте з кожним роком збільшується кількість факторів, що негативно впливають на її життя і здоров'я. У більшості випадків вони породжуються самою людиною: її діяльністю, небезпечною поведінкою, наслідками науково-технічного прогресу.

Житло, разом з умовами праці та харчуванням визначає стан здоров'я населення. Тому очевидними мають бути питання пріоритетності безпеки житла. Проте, на жаль, багато людей не усвідомлюють, що житло, яке не відповідає гігієнічним вимогам, руйнує здоров'я.

Медики запевняють, що сучасне житло – далеко не найбезпечніше місце, і у власних квартирах нас чекає безліч небезпек, про які ми не підозрюємо.

Міські будинки побудовані із каміння, цегли, бетону, у яких містяться різні природні радіоактивні елементи. Погана вентиляція може збільшити дозу опромінення через радіоактивний газ радон, який утворюється під час природного розпаду радію, торію, урану. Наші будинки буквально насичені радоном. Цей газ випромінюють стіни, перекриття, водопровід та побутовий газ. Потрапляючи до організму, він уражає залози внутрішньої секреції, гіпофіз, кору надниркових залоз. Це викликає у третини населення задуху, серцебиття, мігрень, тривожний стан, безсоння. Іноді розвиваються злоякісні пухлини у легенях, печінці, селезінці. Дієвими засобами боротьби із скупченням радіоактивного газу в домі з метою уникнення його небезпечного впливу можуть бути наскрізний протяг та тривала прогулянка на свіжому повітрі. Заходи щодо покращання якості повітря у приміщеннях є досить різноманітні.

Ефективний засіб проти токсинів – домашні рослини (наприклад, хризантеми – найкращий засіб для видалення бензолу, трихлоретилену; клеоме і традесканції – ефективний спосіб боротьби з чадним газом, ліани та папороті корисні проти формальдегіду; лілія та китайські вічнозелені рослини служать фільтрами проти бензолу, чадного газу, вуглекислого газу та інших хімічних речовин). Знизити вміст формальдегіду у приміщенні

можна зниженням температури. Для будівництва рекомендовано використовувати наступні будівельні матеріали: для зовнішніх робіт – пластини з деревини, які склеєні за допомогою феноло-формальдегідних смол; деревину твердих порід та 175 столярні пластини, які містять смоли без формальдегіду; шерстяні та бавовняні килимові покриття від стіни до стіни із джутовою підкладкою (без склеювання), покриття з міцної деревини, бавовняні килимки, стандартні шпалери, керамічну плитку й будівельний розчин, відомі нетоксичні фарби; лаки для деревини на основі натурального грецького горіха й оливкової олії, нетоксичні мастила та лаки, паркетний віск. Щоб не використовувати для боротьби з комахами токсичні хімікати, потрібно посипати місця скупчення тарганів порошком борної кислоти або пральним порошком, який містить буру; з мурахами пробують боротися за допомогою кукурудзяного борошна або миють кухонні столи сумішшю рівних частин оцту та води, або розпилюють мильний розчин. Замість освіжувачів повітря потрібно використовувати оцет, наливши його у тарілку і поставивши на 1–2 години в кімнаті; замість відбілювачів використовувати харчову соду або буру; робити регулярне вологе прибирання приміщення, а також провітрювання; обладнати кухню витяжною шафою; не залишати відкритими пляшки з миючими та дезінфікуючими засобами.

Будівельні матеріали можуть виділяти, особливо відразу після ремонту, високотоксичні речовини: бензол, стирол, формальдегід і т.д. Надто токсичними можуть бути нові меблі. За дослідженнями компанії Breeeth (спеціалізується на системах перевірки і очищення повітря), наприклад, нова шафа у кімнаті здатна підвищити забрудненість повітря вуглеводневими сполуками з 10 одиниць до 80 (звичайна норма – до 5 одиниць, медустанови – 1-2 одиниці).

Несприятливо впливають на організм людини і електромагнітні випромінювання промислової частоти (50 герц) та частот радіохвильового діапазону. У помешканнях електромагнітні поля створюють радіоапаратура, телевізори, холодильники тощо, що становить певну небезпеку. Якщо поруч знаходиться постійне джерело електромагнітного випромінювання, яке працює на аналогічній (чи є кратною) частоті, що може призвести до збільшення або зменшення нормальної частоти роботи людського органа, то наслідком цього можуть бути головний біль, порушення сну, перевтома, навіть загроза виникнення стенокардії. Найбільш небезпечним випромінювання є, коли людина (а особливо дитина) спить.

Безперечно, обійтися без електропобутових приладів неможливо, та й не потрібно. Головне – дотримуватись певних правил:

- у спальні не варто встановлювати комп'ютер, «базу» для радіотелефони, а також вмикати пристрої для підзарядки батарейок та акумуляторів;
- телевізор, музичний центр, відеомагнітофон на ніч треба вимикати з електромережі;
- електронний будильник не повинен стояти у головах;
- потужність мікрохвильових печей може змінюватись, тому час від часу треба звертатися до майстра, щоб контролювати рівень випромінювання.

Метою статті було проведення аналізу обізнаності сучасної молоді щодо питань безпечності сучасного житла, виявлення найбільш проблемних моментів у створенні безпеки життя у побуті.

Для дослідження було проведено опитування 28 молодих людей з м. Полтави віком від 20 до 30 років. Більшість опитуваних (75%) були студентами, 68% склали дівчата. За результатами опитування основна частина молоді міста (80%) хотіла б проживати у приватних будинках, а не в квартирах. Вибір на користь власного будинку продиктований рядом критеріїв, які ми розмістили за вказаною опитуваними людьми пріоритетністю:

- розміри і відокремленість життєвого простору (можливість усамітнення, можливість розміщення гаража, інших споруд, окремої площадки для відпочинку, басейну тощо);
- вартість житла;

- можливість займатись улюбленою справою (вирощуванням квітів, плодів, овочів, ремонтом автомобілів, виготовленням меблів, заняттям спортом тощо);

- створення для себе і для дітей екологічно чистого, здорового середовища перебування (чисте повітря, зелені насадження, можливість контролювати якість будівельних матеріалів).

Як бачимо, безпечність житла, умов проживання молоді люди відносять на останнє місце серед пріоритетів при його виборі. Окрім того, під поняттям «безпечність житла» більшість опитуваних розуміла захищеність його від злодіїв та грабіжників, а не якість повітря у приміщенні, не характеристики мікроклімату, і навіть не захищеність від пожежі, електротравми тощо.

Отже, вважаємо необхідним підвищувати рівень поінформованості населення, особливо молоді, щодо проблем безпечності людського житла. Для цього їх слід вчити обережно ставитися до вибору матеріалів для ремонту і оздоблення квартири: підбирати фарби, лаки, рами для вікон, килимові покриття, лінолеум, шпалери, меблі тощо, тому що речовини, які вони виділяють, шкідливі самі по собі, а особливо у сполученні одна з одною.

Кожен громадянин повинен мати можливість безкоштовно, або за невелику плату, перевірити санітарний стан квартири, будинку після проведення ремонту. Також доступною має бути послуга з вимірювання рівня радіації, електромагнітного випромінювання у житлових приміщеннях. Важливо, щоб телефони усіх служб, що ліквідують небезпеки, ремонтують комунікації, здійснюють всілякі види допомоги, були представлені у вигляді інформації при вході до під'їзду будинку.

Список використаних джерел:

1. Гайченко В.А., Коваль Г.М. Основи безпеки життєдіяльності людини: навч. посіб. К. : МАУП. 2004. 232 с.
2. Загальна гігієна з основами екології: Підручник Кондратюк В.А., Сергета Б.Р., Бойчук Б.Р. та ін. / За ред. В.А. Кондратюка. Тернопіль : Укрмедкнига, 2003. 592 с.
3. Корсак К.В., Плахотнік О.В. Основи сучасної екології: навч. посіб. 6-те вид., доп. К. : Персонал, 2009. 408 с.
4. Толок А.О. Крюковська О.А. Безпека життєдіяльності^ навч. посіб. Дніпродзержинськ, 2011. 215 с.
4. Кулешов М.М., Ю.В. Уваров, О.Л. Олійник. Пожежна безпека будівель та споруд. навч. посіб. Харків : АЦЗУ. 2004. 271 с.

ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ НА ПСИХІЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ В ПЕРІОД КАРАНТИНУ

*Смець М. В.
м. Полтава*

Анотація. Стаття присвячена вивченню критеріїв психічного здоров'я, ролі психологічної стійкості та впливу стресу на психічне здоров'я особистості. Розкриває екологічну складову психічного здоров'я під час карантину, вплив екологічної катастрофи та екологічної кризи на психічне здоров'я особистості. Висвітлюються сутність, причини та можливі шляхи подолання сучасних глобальних проблем.

Ключові слова: психічне здоров'я, екологія, екологічний простір, екологічна катастрофа, екологічна криза, екологічна ситуація, екологічна безпека.

Глобальне погіршення екологічної ситуації, як наслідок діяльності людини у довкіллі, стимулює психологічну науку активно досліджувати «людський фактор» у його впливі на природу. Загально психологічні проблеми дослідження особистості, свідомості, діяльності тим чи іншим чином набувають екологічного виміру, підходи до їхнього вирішення перевіряються практикою життєдіяльності людини у реальному світі. Однією з таких проблем, яка поки що не має достатнього «екологічного наповнення», є проблема